

Załącznik
do Uchwały Nr
Rady Powiatu Łęczyńskiego
z dnia

**POWIATOWY PROGRAM DZIAŁAŃ PROFILAKTYCZNYCH
w zakresie promowania i wdrażania prawidłowych metod
wychowawczych w stosunku do dzieci w rodzinach zagrożonych
przemocą domową w powiecie łęczyńskim na lata 2026 - 2030**

Spis treści:

Wstęp	3.
I. Podstawy prawne	4.
II. Skala zjawiska przemocy domowej na terenie powiatu łęczyńskiego ..	4.
III. Instytucje działające w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej na terenie powiatu łęczyńskiego	14.
IV. Cele Programu i sposoby realizacji	20.
V. Zakładane rezultaty realizacji Programu	22.
VI. Realizatorzy i adresaci Programu	24.
VII. Monitoring i ewaluacja Programu	24.
VIII. Źródła finansowania Programu	25.
IX. Harmonogram działań	25.

Wstęp

Rodzina stanowi podstawowe środowisko życia i wychowania dziecka oraz jedną z najważniejszych instytucji społecznych odpowiedzialnych za jego prawidłowy rozwój. W jej obrębie zachodzą pierwsze procesy socjalizacyjne i wychowawcze, które kształtują osobowość, system wartości oraz postawy społeczne młodego człowieka. Prawidłowo funkcjonująca rodzina zapewnia swoim członkom zaspokojenie podstawowych potrzeb emocjonalnych, społecznych i bytowych oraz stwarza warunki sprzyjające harmonijnemu rozwojowi dzieci i młodzieży.

Sposób sprawowania opieki nad dzieckiem, stosowane przez rodziców lub opiekunów metody wychowawcze oraz relacje panujące w rodzinie mają istotny wpływ na rozwój dziecka i jego funkcjonowanie w środowisku społecznym. Szczególne znaczenie dla prawidłowego rozwoju dziecka mają relacje oparte na wzajemnym szacunku, akceptacji i poczuciu bezpieczeństwa.

Jednocześnie współczesne problemy społeczne, takie jak uzależnienia, bezrobocie, ubóstwo czy wykluczenie społeczne, mogą ograniczać zdolność rodzin do prawidłowego wypełniania funkcji opiekuńczo-wychowawczych. Trudności życiowe oraz brak odpowiednich kompetencji wychowawczych mogą prowadzić do bezradności wychowawczej, zaniedbań w opiece nad dzieckiem, a także do stosowania nieprawidłowych metod wychowawczych, w tym przemocy domowej.

Zapewnienie dzieciom i młodzieży bezpiecznego środowiska wychowawczego, wolnego od przemocy, stanowi istotne zadanie zarówno rodziny, jak i instytucji publicznych. Jednostki samorządu terytorialnego, realizując zadania z zakresu polityki społecznej i wspierania rodziny, podejmują działania ukierunkowane na wzmacnianie potencjału rodzin, rozwijanie kompetencji wychowawczych rodziców oraz przeciwdziałanie zjawisku przemocy domowej.

W odpowiedzi na zidentyfikowane potrzeby lokalne Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Łęcznej opracowało „Powiatowy program działań profilaktycznych w zakresie promowania i wdrażania prawidłowych metod wychowawczych w stosunku do dzieci w rodzinach zagrożonych przemocą domową w powiecie łęczyńskim na lata 2026–2030”. Program stanowi element lokalnej polityki społecznej ukierunkowanej na wzmacnianie funkcji

opiekuńczo-wychowawczej rodziny, podnoszenie kompetencji rodzicielskich oraz ograniczanie zjawiska przemocy domowej poprzez działania profilaktyczne, edukacyjne i wspierające.

I. Podstawy prawne.

Podstawę prawną opracowania niniejszego Programu stanowią dokumenty:

- 1) Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r.;
- 2) Konwencja o Prawach Dziecka, przyjęta przez Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych dnia 20 listopada 1989 r. (Dz. U. z 1991 r. Nr 120, poz. 526);
- 3) Ustawa z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (t. j. Dz. U. z 2025 r. poz. 1684);
- 4) Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (t.j. Dz. U. z 2024 r., poz. 1673 z późn. zm.);
- 5) Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t. j. Dz. U. z 2025 r., poz. 1214 z późn. zm.).

II. Skala zjawiska przemocy domowej na terenie powiatu łączyńskiego.

Jednym z istotnych problemów społecznych występujących na terenie powiatu łączyńskiego jest zjawisko przemocy domowej, które negatywnie wpływa na funkcjonowanie rodzin oraz prawidłowy rozwój dzieci i młodzieży. Przemoc domowa narusza podstawowe prawa człowieka, w szczególności prawo do bezpieczeństwa i godności.

Zjawisko przemocy domowej często współwystępuje z innymi problemami społecznymi, takimi jak uzależnienia, bezrobocie, ubóstwo czy trudności w pełnieniu funkcji opiekuńczo-wychowawczych. W wielu przypadkach prowadzi to do pogorszenia relacji rodzinnych, destabilizacji funkcjonowania rodziny oraz powstawania nieprawidłowych wzorców wychowawczych.

Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej wskazuje, że przemoc domowa to „jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie, wykorzystujące przewagę fizyczną, psychiczną lub ekonomiczną, naruszające prawa lub dobra osobiste osoby doznającej przemocy domowej, w szczególności:

- a) narażające tę osobę na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia lub mienia,
- b) naruszające jej godność, nietykalność cielesną lub wolność, w tym seksualną,
- c) powodujące szkody na jej zdrowiu fizycznym lub psychicznym, wywołujące u tej osoby cierpienie lub krzywdę,
- d) ograniczające lub pozbawiające tę osobę dostępu do środków finansowych lub możliwości podjęcia pracy lub uzyskania samodzielności finansowej,
- e) istotnie naruszające prywatność tej osoby lub wzbudzające u niej poczucie zagrożenia, poniżenia lub udręczenia, w tym podejmowane za pomocą środków komunikacji elektronicznej”.¹

Zgodnie z ustawą małośni, który był świadkiem przemocy domowej, jest traktowany jako osoba doznająca przemocy.

Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 6 września 2023 r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta” mówi, że najczęstszymi formami przemocy domowej są:

- a) **przemoc fizyczna:** popychanie, szarpanie, ciągnięcie, szturchanie, klepanie, klapsy, ciągnięcie za uszy, włosy, szczypanie, kopanie, bicie ręką, pięścią, uderzenie w twarz, tzw. „policzek”, przypalanie papierosem, duszenie, krępowanie ruchów, wykręcanie rąk i inne;
- b) **przemoc psychiczna:** poniżanie, obrażanie, wyzywanie, osądzanie, ocenianie, krytykowanie, straszenie, szantażowanie, grożenie, nieliczenie się z uczuciami, krzyczenie, oskarżanie, obwinianie, oczernianie, upokarzanie, krzywdzenie zwierząt, kontrolowanie, czytanie osobistej korespondencji, ujawnianie tajemnic, sekretów, wyśmiewanie, lekceważenie, ograniczanie kontaktów z bliskimi i znajomymi, izolowanie, narzucanie własnych sądów, zawstydzanie, stosowanie gróźb, domaganie się posłuszeństwa itp.;
- c) **przemoc seksualna:** obmacywanie, wymuszanie pożycia seksualnego (również w małżeństwie), molestowanie seksualne, wymuszanie nieakceptowanych praktyk seksualnych, komentowanie szczegółów anatomicznych, ocenianie sprawności seksualnej itp.;
- d) **przemoc ekonomiczna:** niełożenie na utrzymanie osób, wobec których istnieje taki obowiązek, niezaspokajanie potrzeb materialnych, niszczenie rzeczy osobistych, włamanie do zamkniętego osobistego pomieszczenia, używanie rzeczy bez pozwolenia,

¹ Art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz. U. 2024 r. poz. 1673 z późn. zm.)

zabieranie pieniędzy, dokumentów, dysponowanie czyjąś własnością, zaciąganie pożyczek „na wspólne konto”, uniemożliwianie dostępu do wspólnego konta, wydzielanie i kontrolowanie wydatków, sprzedawanie osobistych lub wspólnych rzeczy bez uzgodnienia, zmuszanie do spłacania długów, uniemożliwianie podjęcia zatrudnienia i inne;

- e) **przemoc za pomocą środków komunikacji elektronicznej:** wyzywanie, straszenie, poniżanie osoby w Internecie lub przy użyciu telefonu, robienie jej zdjęcia lub rejestrowanie filmów bez jej zgody, publikowanie w Internecie lub rozsyłanie telefonem zdjęć, filmów lub tekstów, które ją obrażają lub ośmieszają i inne;
- f) **inny rodzaj zachowań przemocowych: zaniedbanie,** niezaspokojenie podstawowych potrzeb biologicznych, psychicznych i innych, niszczenie rzeczy osobistych, demolowanie mieszkania, wynoszenie sprzętów domowych i ich sprzedawanie, pozostawianie bez opieki osoby, która z powodu choroby, niepełnosprawności lub wieku nie może samodzielnie zaspokoić swoich potrzeb, zmuszanie do picia alkoholu, zmuszanie do zażywania środków odurzających, substancji psychotropowych lub leków i inne.

Szczególnie niepokojącym zjawiskiem jest występowanie przemocy w rodzinach wychowujących dzieci. Doświadczanie przemocy lub bycie jej świadkiem może mieć długotrwałe i negatywne konsekwencje dla rozwoju psychicznego, emocjonalnego oraz społecznego dziecka. W rodzinach zagrożonych przemocą często obserwuje się także bezradność wychowawczą oraz stosowanie niewłaściwych metod wychowawczych.

Dzieci należą do grupy szczególnie narażonej na doświadczanie przemocy oraz jej negatywne skutki. Ze względu na swoją zależność od dorosłych, ograniczone możliwości obrony oraz niewystarczająco rozwinięte umiejętności radzenia sobie z trudnymi emocjami często nie są w stanie przeciwstawić się przemocy występującej w środowisku rodzinnym. Szczególnie dotkliwie jest doświadczanie przemocy ze strony najbliższych osób, takich jak rodzice lub opiekunowie, którzy powinni zapewniać dziecku poczucie bezpieczeństwa i opiekę. W takich sytuacjach dzieci często przeżywają sprzeczne emocje wobec sprawcy oraz uruchamiają mechanizmy obronne, na przykład usprawiedliwiają jego zachowania lub obwiniając samych siebie. Może to prowadzić do obniżenia poczucia własnej wartości oraz przekonania o odpowiedzialności za doświadczaną przemoc.

Do najczęstszych form przemocy wobec dzieci należą przemoc fizyczna, psychiczna,

seksualna oraz zaniedbanie. Zaniedbanie polega na niewywiązywaniu się opiekunów z podstawowych obowiązków wobec dziecka, takich jak zapewnienie bezpieczeństwa, odpowiedniej opieki, wyżywienia, higieny, edukacji i wsparcia emocjonalnego. Długotrwałe narażenie na przemoc lub zaniedbanie może także prowadzić do problemów w dorosłym życiu, w tym trudności w funkcjonowaniu emocjonalnym, społecznym i zawodowym.

Dziecko doświadcza cierpienia nie tylko jako bezpośrednia ofiara przemocy, ale także jako świadek aktów przemocy wobec rodzica lub rodzeństwa, co może wywoływać silny lęk, poczucie bezradności i winy. W rodzinach dotkniętych przemocą podstawowe potrzeby dziecka – bezpieczeństwo, bliskość i wsparcie emocjonalne – często nie są zaspokajane, co negatywnie wpływa na jego wszechstronny rozwój oraz poczucie bezpieczeństwa.

Doświadczenie przemocy w dzieciństwie wiąże się z szeregiem negatywnych konsekwencji fizycznych, psychicznych i społecznych, takich jak:

- obrażenia fizyczne: siniaki, złamania, oparzenia, urazy głowy i narządów wewnętrznych, urazy narządów rodnych w przypadku wykorzystywania seksualnego;
- dolegliwości psychosomatyczne: bóle brzucha, nudności, zaburzenia snu i łaknienia, tiki mięśniowe, moczenie nocne, wysypki, jąkanie się;
- zaburzenia emocjonalne i zachowania: lęki, fobie, problemy z nauką, nadpobudliwość, agresja, izolowanie się, niska koncentracja, opóźnienia rozwojowe, niskie poczucie własnej wartości, huśtawka nastrojów, trudności w nawiązywaniu relacji.

Dzieci krzywdzone w rodzinie mogą także:

- uczyć się rozwiązywania konfliktów przy użyciu siły,
- okazywać złość i pobudzenie,
- obwiniać innych za własne problemy,
- szukać akceptacji poza domem, co zwiększa ryzyko sięgania po środki psychoaktywne.

Badanie pn. „Diagnoza przemocy wobec dzieci w Polsce”, przeprowadzone w 2023 r. przez Fundację Dajemy Dzieciom Siłę, potwierdziło, że większość polskich dzieci i młodzieży (79%) doświadczyła w swoim życiu choć raz przemocy lub zaniedbania (52% respondentów w roku poprzedzającym badanie). Wśród najczęściej zgłaszanych form przemocy znalazły się: przemoc ze strony rówieśników (66%), przemoc ze strony bliskiego dorosłego (32%), wykorzystanie seksualne bez kontaktu fizycznego (26%). Z kolei 23% dzieci i nastolatków doznało zaniedbywania emocjonalnego, 20% parentyfikacji, a 14% było

świadkami przemocy w domu. Wykorzystywania seksualnego z kontaktem fizycznym doświadczyło 8% badanych. Tyle samo dzieci i młodzieży zaniedbywano fizycznie.

Dzieci i nastolatki mogły liczyć na wsparcie takich osób jak: matka (65%), rówieśnicy spoza rodziny (64%) i ojciec (45%). Niepokojące jest to, że 8% dzieci i nastolatków przyznało, że nie miało ani jednej osoby, do której mogło się zwrócić w trudnej sytuacji. Nastąpił wzrost odsetka osób, które doznały ze strony rówieśników przemocy fizycznej (z 41% w 2013 r. do 48% w 2023 r.) oraz przemocy psychicznej (z 28% do 43%), zaś spadł odsetek osób, które doznały przemocy fizycznej ze strony bliskich dorosłych (z 33% do 24%). Jak wynika z diagnozy, istnieje związek między doznawaniem przemocy a podejmowaniem zachowań autodestrukcyjnych, takich jak okaleczanie się czy próby samobójcze²

Działania powiatu łęczyńskiego w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej opiera się na podejściu kompleksowym, obejmującym zarówno minimalizowanie skutków przemocy, jak i eliminowanie jej przyczyn. Niezbędne do tego jest zarówno wsparcie osób doświadczających przemocy, przy jednoczesnym podejmowaniu wobec sprawców działań prawnych, terapeutycznych i edukacyjnych.

Do najczęściej podejmowanych działań wobec osób stosujących przemoc należy przekazywanie informacji do Sądu i Prokuratury. W sytuacjach, gdy sprawca nadużywa alkoholu, wniosek kierowany jest do Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Jednym ze sposobów wsparcia sprawców przemocy na terenie powiatu łęczyńskiego oraz korekty ich zachowań jest Program oddziaływań korekcyjno–edukacyjnych. Program ten ma na celu przede wszystkim uświadomienie uczestnikom szkodliwości ich działań, rozwijanie umiejętności kontrolowania agresji oraz kształtowanie odpowiedzialnych i społecznie akceptowalnych wzorców zachowań. W 2024 roku uczestniczyło w nim 7 osób, a w 2025 – 11 osób.

W 2023 roku program nie był realizowany z powodu niskiego zainteresowania. Czynniki utrudniające skuteczną realizację programów to m.in. negatywne stereotypy dotyczące przemocy domowej, częściowa społeczna akceptacja zachowań przemocowych, ukrywanie aktów przemocy przez rodziny oraz niska motywacja sprawców do zmiany postaw i zachowań.

Instytucjonalnym narzędziem przeciwdziałania przemocy domowej jest procedura „Niebieskie Karty”, służąca zarówno do interwencji, jak i dokumentowania przypadków przemocy. Procedurę wszczyna się zawsze w sytuacji podejrzenia stosowania przemocy, a działania podejmowane w jej ramach mają na celu wsparcie ofiar oraz podejmowanie odpowiednich kroków wobec sprawcy.

Na terenie każdej gminy powiatu łączyńskiego funkcjonuje Zespół Interdyscyplinarny, w skład, którego wchodzi przedstawiciele pomocy społecznej, gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, Policji, oświaty, ochrony zdrowia, kuratorzy sądowi oraz organizacje pozarządowe. W pracach zespołu mogą uczestniczyć także inni specjaliści oraz, w zależności od potrzeb, prokuratorzy, co pozwala na kompleksowe podejście do przeciwdziałania przemocy domowej.

Tabela nr 1. Ilość Niebieskich Kart, które wpłynęły do Zespołów Interdyscyplinarnych w latach 2023 – 2025.

Gmina/rok	Łączna	Puchaczów	Cyców	Milejów	Spiczyn	Ludwin
2023	95	23	18	34	17	19
2024	89	14	20	28	11	31
2025	80	29	37	26	15	21

Zródło: Opracowanie własne na podstawie danych Zespołów Interdyscyplinarnych powiatu łączyńskiego

Powyższa tabela przedstawia liczbę Niebieskich Kart, które wpłynęły do Zespołów Interdyscyplinarnych w latach 2023–2025. Najwięcej zgłoszeń odnotowano w Łęcznej – 95 w 2023 roku, 89 w 2024 i 80 w 2025, co może wynikać z faktu, że jest to największa gmina powiatu łączyńskiego. Najmniej Niebieskich Kart wpłynęło z Spiczyna – 17 w 2023, 11 w 2024 i 15 w 2025. W większości gmin widoczny jest spadek liczby zgłoszeń w 2024 roku, z wyjątkiem Ludwina, gdzie liczba kart wzrosła z 19 w 2023 do 31 w 2024.

Problem przemocy domowej pozostaje aktualny, dlatego ważne jest prowadzenie działań profilaktycznych, edukacyjnych oraz wspierających osoby dotknięte przemocą. Ważną rolę odgrywa współpraca różnych instytucji, takich jak szkoły, ośrodki pomocy społecznej, policja czy organizacje pozarządowe, które wspólnie podejmują działania mające na celu przeciwdziałanie przemocy oraz udzielanie pomocy osobom jej doświadczającym.

Z danych Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Łęcznej wynika, że liczba dzieci

umieszczonych w pieczy zastępczej – zarówno rodzinnej, jak i instytucjonalnej – z powodu przemocy domowej oraz w sytuacji bezpośredniego zagrożenia życia lub zdrowia w związku z przemocą domową w powiecie łęczyńskim wynosiła:

- w 2023 roku – 13 przypadków,
- w 2024 roku – 10 przypadków,
- w 2025 roku – 16 przypadków.

Przedstawione dane wskazują na zmienność liczby dzieci umieszczanych w pieczy zastępczej z powodu przemocy domowej w powiecie łęczyńskim w latach 2023–2025. Po spadku liczby przypadków w 2024 roku nastąpił wyraźny wzrost w roku 2025, który był najwyższy w analizowanym okresie. Może to świadczyć zarówno o nasileniu problemu przemocy domowej, jak i o większej skuteczności służb w identyfikowaniu sytuacji zagrożenia i podejmowaniu interwencji w celu ochrony dzieci.

Niewątpliwie jednym z kluczowych czynników wspierających osoby doświadczające przemocy jest zapewnienie dostępu do poradnictwa specjalistycznego, w szczególności psychologicznego, prawnego, pedagogicznego oraz socjalnego. Dostępność tego rodzaju wsparcia zwiększa szanse na przerwanie spirali przemocy, wzmocnienie kompetencji osób pokrzywdzonych oraz poprawę ich sytuacji życiowej. Z danych pochodzących z monitoringu *Powiatowego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej na lata 2023–2025* wynika, że w roku 2023 z poradnictwa specjalistycznego skorzystało około 736 osób, w roku 2024 – 531 osób, natomiast w roku 2025 – 567 osób z terenu powiatu łęczyńskiego. Należy jednak zaznaczyć, że liczba ta jest trudna do precyzyjnego oszacowania, ponieważ jedna osoba mogła korzystać z kilku form wsparcia w ramach tej samej instytucji.

Instytucje na terenie powiatu prowadzą także działania mające na celu podnoszenie kompetencji rodzicielskich. Na podstawie danych Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Łęcznej wynika, że ze wsparcia w ramach spotkań dla rodziców wymagających doskonalenia kompetencji rodzicielskich w 2023 roku skorzystało 46 rodziców, w 2024 roku również 46 rodziców, natomiast w 2025 roku – 36 rodziców. Zajęcia podnoszące kompetencje rodzicielskie pomagają rodzicom lepiej radzić sobie z wychowaniem dzieci oraz budowaniem prawidłowych relacji w rodzinie. Uczestnicy uczą się m.in. skutecznej komunikacji z dzieckiem, rozwiązywania konfliktów, radzenia sobie z emocjami oraz stosowania metod

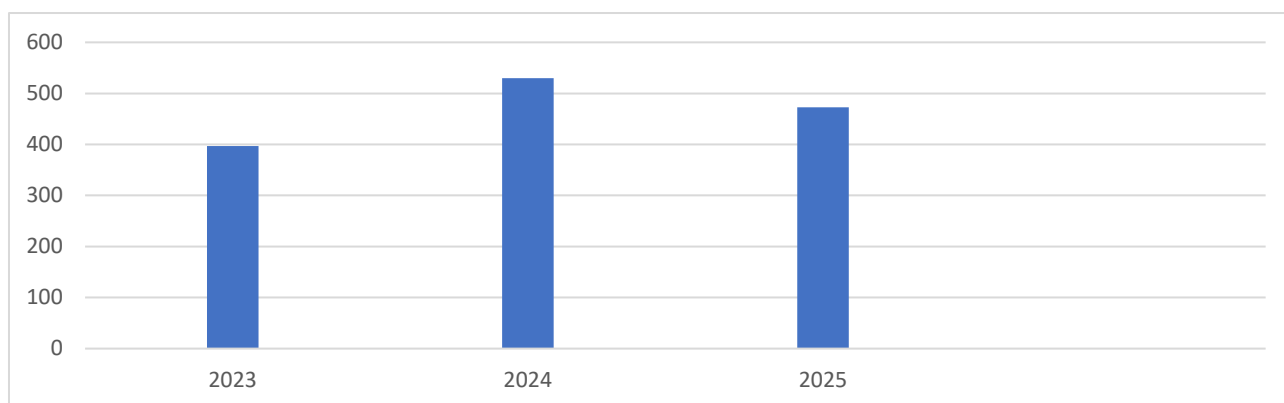
wychowawczych opartych na szacunku i konsekwencji, co sprzyja wzmocnieniu ich kompetencji opiekuńczo-wychowawczych i może zapobiegać występowaniu problemów w rodzinie, w tym przemocy.

Oprócz udzielania wsparcia osobom dorosłym doświadczającym przemocy, niezwykle istotne jest również objęcie pomocą dzieci i młodzieży. Wsparcie najmłodszych członków rodzin dotkniętych przemocą domową ma duże znaczenie dla ograniczenia negatywnych skutków przemocy oraz zapewnienia im właściwych warunków rozwoju i poczucia bezpieczeństwa.

Z danych „Monitoringu Powiatowego programu przeciwdziałania przemocy domowej i ochrony osób doznających przemocy na lata 2023-2025” wynika, że liczba dzieci i młodzieży objętych wsparciem z rodzin dotkniętych lub zagrożonych przemocą domową w roku 2023 wynosiła 53 osoby, w roku 2024 – 67 osób, natomiast w roku 2025 – 77 osób.

Analiza przedstawionych danych wskazuje, że po wyraźnym spadku liczby osób korzystających z poradnictwa specjalistycznego w 2024 roku nastąpił ponowny wzrost w roku 2025. Jednocześnie zauważalny jest systematyczny wzrost liczby dzieci i młodzieży objętych wsparciem w analizowanym okresie. Może to świadczyć o zwiększającej się świadomości potrzeby obejmowania pomocą całych rodzin dotkniętych przemocą domową oraz o większym ukierunkowaniu działań pomocowych na wsparcie najmłodszych członków tych rodzin.

W celu wspierania prawidłowego rozwoju dzieci i młodzieży, ograniczania zjawiska przemocy oraz upowszechniania właściwych wzorców społecznych instytucje działające w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej prowadziły zarówno spotkania indywidualne, jak i grupowe z dziećmi, młodzieżą oraz osobami dorosłymi. Działania te miały na celu zwiększenie świadomości społecznej na temat zjawiska przemocy, kształtowanie umiejętności radzenia sobie z trudnymi emocjami, a także promowanie postaw opartych na wzajemnym szacunku, dialogu i odpowiedzialności. Spotkania stanowiły również formę wsparcia dla osób doświadczających trudności w relacjach rodzinnych oraz umożliwiały uzyskanie informacji o dostępnych formach pomocy i wsparcia.

Wykres 1. Liczba udzielonych konsultacji indywidualnych i spotkań grupowych. ²

Przedstawione dane wskazują również na zasadność oraz potrzebę realizacji działań profilaktycznych i edukacyjnych na terenie powiatu łęczyńskiego. Jednocześnie świadczą o utrzymującym się zapotrzebowaniu na wiedzę oraz potrzebie prowadzenia edukacji w zakresie kształtowania prawidłowych postaw społecznych, budowania właściwych relacji rodzinnych oraz prawidłowego funkcjonowania rodziny.

Dzięki współpracy Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Łęcznej z Fundacją „Solidarni Górnicy” z siedzibą w Bogdance rozszerzono ofertę wsparcia dla mieszkańców powiatu łęczyńskiego poprzez utworzenie Punktu Konsultacyjno-Informacyjnego dla Osób Uzależnionych. Działalność Punktu odpowiada na potrzeby w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień oraz przeciwdziałania przemocy domowej.

Celem Punktu jest diagnozowanie problemów, planowanie pomocy oraz wspieranie osób i rodzin w przezwyciężaniu trudności życiowych. Pomoc kierowana jest do osób uzależnionych i współuzależnionych, doświadczających przemocy lub ją stosujących, a także rodzin z dziećmi, w tym nieletnimi używającymi substancji psychoaktywnych. Wsparcie obejmuje również uzależnienia behawioralne, m.in. od Internetu i gier komputerowych. Specjaliści (psycholog, konsultant ds. przemocy domowej, specjaliści terapii uzależnień) prowadzą konsultacje i spotkania indywidualne o charakterze informacyjnym i motywacyjnym.

W ramach działalności realizowane są zajęcia socjoterapeutyczne dla dzieci w wieku 7–12 lat z rodzin dotkniętych problemem uzależnień. Są to często dzieci nadpobudliwe

² „Raport z monitoringu Powiatowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Powiecie Łęczyńskim na lata 2023-2025”

psychoruchowo, mające trudności w funkcjonowaniu społecznym, skłonne do konfliktów oraz sprawiające trudności wychowawcze i dydaktyczne.

Efektom funkcjonowania Punktu jest zwiększenie dostępności pomocy specjalistycznej, wczesne rozpoznawanie problemów, wzrost świadomości społecznej oraz ograniczanie zjawiska przemocy domowej. Działania te przyczyniają się do poprawy funkcjonowania rodzin oraz rozwoju społeczno-emocjonalnego dzieci, a także wzmacniają lokalny system wsparcia.

Badanie przeprowadzone w 2024 r. wśród osób dorosłych pt. „Barometr postaw wobec krzywdzenia dzieci w Polsce” dowodzi, że systematycznie wzrasta odsetek przeciwników karania fizycznego dzieci, a większość społeczeństwa zauważa negatywny wpływ kar fizycznych na zachowanie dziecka (55%), jego stan psychiczny (83%) oraz relacje między rodzicem a dzieckiem (78%). Z tymi stwierdzeniami częściej zgadzają się kobiety, osoby młode (18-29 lat) i osoby z wyższym wykształceniem. Niestety prawie 18% osób uważa, że kary fizyczne prowadzą do poprawy zachowania dziecka. W ciągu roku poprzedzającego badanie 20% respondentów było świadkami sytuacji, gdy osoba dorosła używała kar fizycznych wobec dziecka, a 38% świadków stosowania takich kar zwróciło uwagę osobie dyscyplinującej dziecko. Z kolei 5% świadków zgłosiło fakt krzywdzenia odpowiednim służbom (np. ośrodkowi pomocy społecznej lub policji), a 28% świadków takiej sytuacji nie zareagowało. Najczęstszym argumentem na brak reakcji w związku z krzywdzeniem było przekonanie, że to rodzice powinni decydować o sposobie wychowania (tak odpowiedziało 39% osób, które nie zareagowały na krzywdzenie). 1/5 badanych jako powód braku reakcji wskazała obawę przed negatywną reakcją osoby karzącej, a 14% obawę, że interwencja może dziecku jeszcze bardziej zaszkodzić. 4% respondentów uznało, że nie warto reagować, ponieważ to nic nie zmieni, a 6% respondentów przyznało, że nie wiedziało, jak się zachować w takiej sytuacji.³

Dotychczas podejmowane działania ukierunkowane są na zwiększenie skuteczności lokalnego systemu przeciwdziałania przemocy domowej. Pomimo trudności w pozyskaniu pełnych i jednoznacznych danych obrazujących rzeczywistą skalę problemu, zgromadzone informacje pozwalają stwierdzić, że przemoc domowa nadal pozostaje zjawiskiem o charakterze powszechnym, dotyczącym wiele rodzin. Jednocześnie prowadzone działania informacyjne przyczyniają się do częstszego ujawniania przypadków przemocy oraz zwiększenia liczby osób poszukujących wsparcia.

³ Barometr postaw wobec krzywdzenia dzieci w Polsce, Fundacja Dajemy Dzieciom Siłę, Warszawa 2024.

W związku z powyższym istotne znaczenie ma podejmowanie działań profilaktycznych i edukacyjnych ukierunkowanych na promowanie prawidłowych metod wychowawczych, wzmocnienie kompetencji rodzicielskich oraz ograniczanie zjawiska przemocy domowej. Diagnoza problemu stanowi podstawę do realizacji działań podejmowanych w ramach „Powiatowego programu działań profilaktycznych w zakresie promowania i wdrażania prawidłowych metod wychowawczych w stosunku do dzieci w rodzinach zagrożonych przemocą domową w powiecie łęczyńskim na lata 2026–2030”.

III. Instytucje działające w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej na terenie powiatu łęczyńskiego.

Do podejmowania działań na rzecz przeciwdziałania zjawisku przemocy domowej oraz wsparcia rodzin zagrożonych lub dotkniętych przemocą zobowiązanych jest wiele instytucji i służb publicznych. Ich zadania wynikają z przepisów prawa oraz lokalnych programów przeciwdziałania przemocy domowej. Współdziałanie tych podmiotów ma na celu zapewnienie osobom pokrzywdzonym bezpieczeństwa, wsparcia specjalistycznego oraz skutecznej ochrony prawnej, a także oddziaływań wobec sprawców przemocy.

W trosce o rodziny oraz wychowujące się w nich dzieci, na terenie powiatu łęczyńskiego funkcjonuje rozbudowany system wsparcia obejmujący następujące instytucje i służby:

- **Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Łęcznej, ul. Staszica 9, 21-010 Łęczna** – opracowuje i realizuje powiatowy program przeciwdziałania przemocy domowej oraz ochrony osób doznających przemocy oraz programy służące działaniom profilaktycznym mającym na celu udzielenie specjalistycznej pomocy, zwłaszcza w zakresie promowania i wdrożenia prawidłowych metod wychowawczych w stosunku do dzieci w rodzinach zagrożonych przemocą domową oraz standardy ochrony małoletnich. Dla osób stosujących przemoc domową w PCPR realizowany jest również program korekcyjno–edukacyjny, którego celem jest zwiększenie świadomości skutków przemocy, kształtowanie odpowiedzialnych postaw oraz przeciwdziałanie ponownemu stosowaniu przemocy. Centrum zapewnia poradnictwo specjalistyczne, pomoc psychologiczną, pedagogiczną, prawną, socjalną, interwencję kryzysową. zapewnia miejsca w pieczy zastępczej dla dzieci – doświadczających przemocy domowej. Przy PCPR w Łęcznej prowadzony jest **Punkt Konsultacyjno – Informacyjny dla Osób Uzależnionych**. Celem Punktu jest zdiagnozowanie problemów osoby w zakresie uzależnień i przemocy domowej, zaplanowanie

pomocy i udzielenie wsparcia w przezwyciężaniu trudności życiowych, niwelowanie skali zjawiska przemocy i agresji oraz przeciwdziałanie uzależnieniom. Do Punktu zgłaszały się: osoby uzależnione od substancji psychoaktywnych takich jak: alkohol, narkotyki, leki, dopalacze, współuzależnione (partnerzy osób uzależnionych), członkowie rodzin oraz osoby bliskie, które dostrzegają problem, oczekując wsparcia i ukierunkowania. Na wsparcie dyżurujących specjalistów mogły liczyć także osoby uzależnione do Internetu, mediów społecznościowych, gier komputerowych i hazardu. Punkt oferuje pomoc psychologa, konsultanta ds. przemocy domowej, specjalisty ds. uzależnień i profilaktyki dla osób dorosłych, specjalisty psychoterapii uzależnień dzieci i młodzieży. W ramach Punktu prowadzone są działania socjoterapeutyczne skierowane do dzieci i młodzieży pochodzącej z rodzin dotkniętych problemem uzależnień, przemocy – prowadzenie grupy socjoterapeutycznej.

- **Ośrodki pomocy społecznej** – realizują zadania własne i zlecone z zakresu pomocy społecznej, wynikające z obowiązujących przepisów prawa. Do ich podstawowych obowiązków należy diagnozowanie sytuacji rodzin, w szczególności tych znajdujących się w kryzysie, zagrożonych przemocą domową lub jej doświadczających. Ośrodki udzielają wsparcia finansowego i rzeczowego, zapewniają szeroko rozumianą pracę socjalną, obejmującą systematyczny kontakt z rodziną, opracowanie planu pomocy oraz monitorowanie jej realizacji. Wspierają rodziny w przezwyciężaniu trudności opiekuńczo-wychowawczych, bytowych i społecznych, a także podejmują działania mające na celu poprawę ich funkcjonowania oraz zwiększenie bezpieczeństwa dzieci. W sytuacjach związanych z przemocą domową pracownicy socjalni podejmują interwencje, inicjują procedurę „Niebieskiej Karty” oraz aktywnie uczestniczą w pracach grup diagnostyczno-pomocowych i zespołów interdyscyplinarnych. Współpracują przy tym z innymi instytucjami, takimi jak szkoły, policja, sądy, podmioty lecznicze czy organizacje pozarządowe, w celu zapewnienia kompleksowego i skoordynowanego wsparcia osobom i rodzinom.

Do zadań realizowanych w ramach **zespołów interdyscyplinarnych** należy w szczególności budowanie lokalnego systemu opieki i wsparcia dla rodziny i dziecka, koordynowanie działań służb oraz opracowywanie i wdrażanie indywidualnych planów pomocy, zgodnie z zapisami ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej. Działania te mają na celu nie tylko zapewnienie bezpieczeństwa osobom doznającym przemocy, ale również wzmacnianie kompetencji opiekuńczo-wychowawczych rodzin oraz zapobieganie ponownemu występowaniu zjawiska przemocy.

Na terenie powiatu łęczyńskiego funkcjonuje 6 ośrodków pomocy społecznej:

- Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Łęcznej, ul. Jaśminowa 4, 21-010 Łęczna;
- Ośrodek Pomocy Społecznej w Cycowie, ul. Nowa 1 Cyców, 21-070 Cyców;
- Ośrodek Pomocy Społecznej w Ludwinie, Ludwin-Kolonia 24, 21-75 Ludwin;
- Ośrodek Pomocy Społecznej w Puchaczowie, ul. Tysiąclecia 8 21- 013 Puchaczów;
- Ośrodek Pomocy Społecznej w Milejowie, ul. Partyzancka 13, 21-020 Milejów;
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Spiczynie, Spiczyn 10 c, 21-077 Spiczyn.

- Komenda Powiatowa Policji w Łęcznej, ul. Księży Wrześniewskich 10, 21-010 Łęczna – m.in., zgodnie z obowiązującym prawem, podejmuje działania chroniące osoby doznające przemocy domowej poprzez podejmowanie działań interwencyjnych, działań prewencyjnych wobec sprawcy przemocy, natychmiastowe izolowanie sprawców przemocy i zatrzymanie sprawcy przemocy stwarzającego w sposób oczywisty zagrożenie dla życia bądź zdrowia osób dotkniętych przemocą domową, wszczęcie postępowania przygotowawczego przeciwko sprawcy w przypadku zgłoszenia lub stwierdzenia popełnienia przestępstwa, zabezpieczenie dowodów popełnienia przestępstwa, udzielenie informacji doznającym przemocy o możliwości uzyskania pomocy, monitorowanie sytuacji w rodzinach, w których wszczęto procedurę Niebieskiej Karty. Ponadto funkcjonariusze prowadzą działania profilaktyczne oraz rozpowszechniają materiały informacyjno-edukacyjne dotyczące przeciwdziałania przemocy domowej. Celem tych działań jest zwiększanie świadomości społecznej oraz upowszechnianie wiedzy o obowiązujących procedurach i dostępnych formach pomocy.

- Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna w Łęcznej, ul. Al. Jana Pawła II 95, 21-010 Łęczna, udziela dzieciom, od momentu urodzenia i młodzieży pomocy psychologiczno – pedagogicznej oraz pomocy w wyborze kierunku kształcenia i zawodu. Specjaliści udzielają rodzicom i nauczycielom pomocy psychologiczno – pedagogicznej związanej z wychowaniem i kształceniem dzieci i młodzieży, a także wspomagają przedszkola. Szkoły i placówki w zakresie realizacji zadań dydaktycznych, wychowawczych i opiekuńczych. Do zadań poradni należy diagnozowanie dzieci i młodzieży, a także udzielanie dzieciom i młodzieży oraz rodzicom bezpośredniej pomocy psychologiczno – pedagogicznej. Poradnia realizuje zadania profilaktyczne oraz wspierające wychowawczą i edukacyjną funkcję przedszkola, szkoły i placówki, w tym wspieranie nauczycieli w rozwiązywaniu problemów dydaktycznych i wychowawczych.

- Prywatna Poradnia Psychologiczno - Pedagogiczna "STO POCIECH" w Łęcznej, ul. Obrońców Pokoju 7, 21-010 Łęczna - oferuje diagnozę dzieci i młodzieży, terapię dzieci i młodzieży z różnymi trudnościami i zaburzeniami emocjonalnymi, zajęcia korekcyjno-kompensacyjne, wczesne wspomaganie rozwoju dziecka, poradnictwo, kursy.

- **Centrum Psychoterapii w Łęcznej**, ul. Szkolna 4, 21-010 Łęczna – prywatne Centrum, które specjalizuje się w psychoterapii dzieci, młodzieży i dorosłych, a także oferuje terapię par, porady psychoonkologiczne, poradnictwo psychologiczne i pedagogiczne oraz badania psychologiczne.

- **Niepubliczne Zakłady Opieki Zdrowotnej na terenie powiatu łęczyńskiego** - udzielają świadczeń medycznych pacjentom, w tym osobom doświadczającym przemocy oraz osobom ją stosującym, wspierając proces podtrzymania i przywracania zdrowia. Personel medyczny może rozpoznawać symptomy wskazujące na występowanie przemocy, także w sytuacjach, gdy osoby pokrzywdzone lub świadkowie próbują je ukryć. W przypadku stwierdzenia lub uzasadnionego podejrzenia popełnienia przestępstwa w trakcie badania (np. ciężkie obrażenia ciała, podejrzone oparzenia, ślady wykorzystania seksualnego), placówka ma obowiązek powiadomić organy ścigania. Lekarze uczestniczą również w procedurze odebrania dziecka przez pracownika socjalnego w sytuacji bezpośredniego zagrożenia życia lub zdrowia dziecka w związku z przemocą domową. Placówki medyczne jako często pierwsze miejsce, do którego zgłasza się osoba poszkodowana, przekazują informacje o dostępnych formach wsparcia i instytucjach udzielających pomocy. Przedstawiciele zawodów medycznych – lekarz, pielęgniarka, położna czy ratownik medyczny – mogą być członkami zespołów interdyscyplinarnych oraz uczestniczyć w pracach grup diagnostyczno-pomocowych.

- **Placówki oświatowe na terenie powiatu łęczyńskiego** – ich zadaniem jest m.in. wspomaganie wszechstronnego rozwoju dziecka, a także wspomaganie rodziny w procesie wychowania. Dzięki współpracy z rodziną oraz obserwacji dziecka przedszkole/szkoła może być miejscem, gdzie specjaliści dostrzegą niepokojące sygnały mogące świadczyć o problemie przemocy domowej. Placówki oświatowe są zobowiązane do opracowania procedury działań interwencyjnych w sytuacji, kiedy ich pracownicy dowiedzą się albo nabiorą podejrzeń, że w rodzinie ucznia/podopiecznego stosowana jest przemoc, a także są zobowiązane do stosowania procedury Niebieskiej Karty. W placówkach oświatowych prowadzone są również działania profilaktyczne.

Duże znaczenie mają działania podejmowane przez instytucje otaczające opieką osoby z niepełnosprawnościami, zależne, starsze oraz dzieci, ponieważ to właśnie te grupy są szczególnie narażone na wykluczenie społeczne, zaniedbanie oraz przemoc – zarówno fizyczną, psychiczną, jak i ekonomiczną. Instytucje te pełnią funkcję ochronną, wspierającą oraz profilaktyczną, a ich działalność ma charakter systemowy i długofalowy:

- **Placówki Opiekuńczo – Wychowawcze**, Dom Nr 1 w Witaniowie, Witaniów 36B,

21-010 Łączna oraz Dom Nr 2 w Kijanach Kijany 19B/1, 21-077 Spiczyn – placówki zapewniają czasową opiekę i wychowanie dzieciom w przypadkach niemożności sprawowania opieki i wychowania przez rodziców, w tym dla dzieci doświadczających przemocy ze strony rodziców lub dzieci będących świadkami przemocy. Podejmują również współpracę z rodziną dziecka, innymi instytucjami odpowiedzialnymi za pracę z rodziną, w celu usprawnienia umiejętności opiekuńczo – wychowawczych rodziców, co ma na celu umożliwienie dzieciom powrotu do rodziny naturalnej. Placówki dysponują miejscami interwencyjnymi umożliwiającymi objęcie natychmiastową opieką dziecko w sytuacji zagrożenia jego zdrowia i życia.

- **Świetlice Opiekuńczo - Wychowawcze** na terenie powiatu łęczyńskiego - powiat łęczyński finansowo wspiera prowadzenie ponadgminnych placówek dziennego wsparcia dla dzieci i młodzieży z terenu powiatu. Wychowankami świetlic są przeważnie dzieci i młodzież w wieku 6–18 lat, pochodzące z rodzin dysfunkcyjnych, ubogich, dotkniętych alkoholizmem, bezrobociem, przemocą domową, rozpadem rodziny, niewydolnych wychowawczo, wielodzietnych lub będących w konflikcie z prawem. Podopieczni świetlic objęci są kompleksowymi działaniami wychowawczymi, opiekuńczymi, edukacyjnymi oraz terapeutycznymi, mającymi na celu wsparcie ich rozwoju, poprawę funkcjonowania w środowisku oraz minimalizowanie skutków trudnej sytuacji rodzinnej poprzez objęcie ich w czasie wolnym od zajęć szkolnych opieką oraz zajęciami edukacyjnymi i profilaktycznymi.

Jednym z istotnych czynników ryzyka wystąpienia przemocy są uzależnienia (np. od alkoholu, narkotyków, leków czy hazardu) oraz współuzależnienie, które prowadzą do zaburzenia relacji rodzinnych, osłabienia kontroli nad zachowaniem i narastania konfliktów. W związku z tym szczególną rolę odgrywają instytucje zajmujące się profilaktyką i leczeniem uzależnień oraz wsparciem rodzin. Należą do nich między innymi:

- **Gminne Komisje Rozwiązywania Problemów Alkoholowych** na terenie powiatu łęczyńskiego, działające przy poszczególnych Urzędach Gmin - udzielają pomocy rodzinom z problemem alkoholowym w szczególności poprzez nakłanianie osób uzależnionych do podjęcia leczenia, kierowanie do sądu wniosków o poddanie obowiązkowi leczenia odwykowego osób uzależnionych, kierowanie osoby zgłoszonej na badanie przez lekarza biegłego w celu wydania opinii w przedmiocie uzależnienia i wskazanie zakładu leczniczego, podejmowanie interwencji w indywidualnych sprawach mieszkańców związanych z problemem alkoholowym, inicjowanie i włączanie się w działania zmierzające do ograniczenia skutków przemocy domowej.

- **Stowarzyszenie MONAR – Poradnia Profilaktyczno-Konsultacyjna w Łęcznej**, ul. Plac Kościuszki 1, 21-010 Łęczna – działa jako poradnia profilaktyczno-konsultacyjna i zajmuje się pomocą osobom z problemami uzależnień oraz związanymi z tym trudnościami. Placówka oferuje diagnozę problemu, konsultacje oraz terapię indywidualną i grupową. Udziela wsparcia psychologicznego osobom uzależnionym od alkoholu, narkotyków oraz w przypadku uzależnień behawioralnych, jak również świadczy pomoc osobom dotkniętym współuzależnieniem, wspierając je w odzyskiwaniu równowagi emocjonalnej oraz budowaniu zdrowszych relacji.

- **Regionalne Centrum Trzeźwości „Maksymilian” w Łęcznej**, ul. Jaśminowa 4, 21-010 Łęczna - realizuje zadania skierowane do mieszkańców Gminy Łęczna, zlecone w formie wsparcia przez Gminę Łęczna. Stowarzyszenie wspiera rodziny dotknięte problemem alkoholowym w odbudowaniu i tworzeniu prawidłowych relacji rodzinnych, we właściwym wypełnianiu ról społecznych przez jej członków, w kształtowaniu wartości i norm związanych z wychowaniem dzieci i młodzieży. Obejmuje swoim działaniem osoby wychodzące z uzależnień, stanowiąc uzupełnienie działań podejmowanych przez profesjonalistów prowadzących leczenie odwykowe; osoby przebywające w środowisku zagrożonym powstaniem uzależnienia oraz społeczność lokalną. Zadania Regionalnego Centrum Trzeźwości „Maksymilian” to: promowanie trzeźwego stylu życia z elementami profilaktyki i terapii rodzin z problemem alkoholowym poprzez organizowanie działań wspierających proces trzeźwienia; organizowanie życia towarzyskiego członków „Maksymiliana” oraz ich rodzin w obyczajowości, zwyczajach i tradycjach bez alkoholu, integracja środowiska abstynenckiego ze społecznością lokalną; pogłębianie wiedzy o chorobie alkoholowej i działanie na rzecz rozwoju osobistego prowadzenie działalności edukacyjnej i informacyjnej w zakresie profilaktyki alkoholowej.

- **Poradnia Terapii Uzależnień od Alkoholu w Łęcznej „SGL” – Specjalistyczne Gabinety Lekarskie**, ul. Górnicza 3, 21-010 Łęczna – zajmuje się diagnozowaniem, leczeniem i rehabilitacją osób cierpiących na różnego rodzaju uzależnienia, w tym alkoholizm, narkomanię oraz uzależnienia behawioralne, takie jak hazard czy nałogowe korzystanie z Internetu. Ważną rolę pełnią również grupy AA działające na terenie powiatu łęczyńskiego.

IV. Cele programu i sposoby ich realizacji

Cel główny:

Zmniejszenie skali przemocy w stosunku do dzieci w rodzinach zagrożonych przemocą domową na terenie powiatu łęczyńskiego poprzez realizację celów szczegółowych.

L.p.	Cele szczegółowe programu:	Zadania/sposoby realizacji:
1.	Wzmocnienie systemu wsparcia rodzin z problemami opiekuńczo-wychowawczymi oraz zagrożonych przemocą domową poprzez zwiększenie dostępności do specjalistycznej pomocy w zakresie kompetencji i umiejętności wychowawczych, radzenia sobie z trudnymi sytuacjami, rozwiązywania kryzysów, poprawy relacji interpersonalnych	<ul style="list-style-type: none">• zapewnienie dostępu do specjalistycznego poradnictwa, w tym:<ul style="list-style-type: none">- psychologicznego- pedagogicznego- socjalnego- prawnego- terapeutycznego- w ramach Punktów Konsultacyjno - Informacyjnych• prowadzenie grupowych lub indywidualnych konsultacji, warsztatów, spotkań dla rodziców, w tym:<ul style="list-style-type: none">- grup wsparcia dla rodziców zastępczych- grup wsparcia dla osób doznających lub zagrożonych przemocą domową- grup/warsztatów dla dzieci i młodzieży z rodzin zagrożonych lub dotkniętych problemem przemocy- warsztatów dla rodziców• prowadzenie programu korekcyjno – edukacyjnego dla osób stosujących przemoc domową• działania interwencyjne wobec rodzin,

		<p>w których występują zjawiska przemocowe</p> <ul style="list-style-type: none"> • skoordynowana współpraca i kompleksowa pomoc ze strony instytucji i organizacji działających na rzecz zapobiegania przemocy w domowej w tym: <ul style="list-style-type: none"> - udział w posiedzeniach zespołów interdyscyplinarnych i/lub grupach diagnostyczno – pomocowych - współpraca w zakresie pomocy rodzinom znajdującym się w trudnej sytuacji życiowej • praca koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej z rodzinami zastępczymi w zakresie kształtowania prawidłowych postaw i wzorców rodzicielskich
2.	Zwiększenie świadomości społecznej w zakresie przemocy domowej oraz promowanie prawidłowych metod wychowawczych	<ul style="list-style-type: none"> • prowadzenie działań profilaktyczno – edukacyjnych skierowanych do mieszkańców powiatu, dla rodziców i/lub osób zawodowo mających kontakt z dziećmi/młodzieżą w zakresie zjawiska przemocy domowej, promowania i wdrażania prawidłowych metod wychowawczych, radzenia sobie z trudnymi sytuacjami, rozwiązywania kryzysów • rozpowszechnianie informacji o instytucjach i organizacjach działających na rzecz pomocy dziecku i rodzinie oraz materiałów informacyjno – edukacyjnych na temat przemocy oraz prawidłowych metod wychowawczych (ulotki, materiały informacyjne, artykuły, informatory, poradniki, strona internetowa i media społecznościowe)
3.	Podnoszenie standardów usług poprzez zwiększanie kompetencji i	<ul style="list-style-type: none"> • organizowanie spotkań, szkoleń, konferencji dla przedstawicieli instytucji mających styczność z problemem przemocy domowej lub innych problemów społecznych

	profesjonalizmu osób zajmujących się pracą z rodziną, dziećmi i młodzieżą oraz problemem przemocy domowej	<ul style="list-style-type: none"> • podnoszenie kompetencji zawodowych pracowników instytucji działających w obszarze pracy z dzieckiem i rodziną • współpraca, wymiana doświadczeń pomiędzy pracownikami różnych służb, instytucji, organizacji pozarządowych działającymi w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej oraz wsparcia dziecka i rodziny
--	--	---

V. Zakładane rezultaty realizacji Programu

Przewidywane rezultaty realizacji programu obejmują zarówno zmiany w obszarze świadomości społecznej, jak i realne wzmocnienie systemu wsparcia dla dzieci i rodzin. Można je rozwinąć w następujący sposób:

1. Podniesienie poziomu świadomości i zaangażowania społecznego w sprawy przeciwdziałania przemocy i krzywdzeniu dzieci

Realizacja programu przyczyni się do zwiększenia wrażliwości społecznej na problem przemocy wobec dzieci. Mieszkańcy społeczności lokalnej będą lepiej rozpoznawać sygnały krzywdzenia oraz wiedzieć, w jaki sposób reagować i gdzie zgłaszać niepokojące sytuacje. Wzrośnie gotowość do podejmowania działań interwencyjnych i wspierających, a przemoc przestanie być traktowana jako „prywatna sprawa rodziny”.

2. Poszerzenie wiedzy społecznej na temat infrastruktury instytucji pomagających dziecku i rodzinie

Dzięki działaniom informacyjnym i edukacyjnym zwiększy się znajomość lokalnych i ponadlokalnych instytucji wspierających dziecko i rodzinę, takich jak szkoły, poradnie psychologiczno-pedagogiczne, ośrodki pomocy społecznej. Społeczność zyska świadomość zakresu kompetencji tych podmiotów oraz możliwości współpracy międzyinstytucjonalnej.

3. Rozpowszechnienie informacji o możliwości skorzystania ze specjalistycznego wsparcia i pomocy dla rodzin niewydolnych wychowawczo

Program umożliwi dotarcie z rzetelną informacją do rodzin przeżywających trudności opiekuńczo-wychowawcze. Rodzice i opiekunowie dowiedzą się o dostępnych formach pomocy, takich jak poradnictwo psychologiczne, terapia rodzinna, wsparcie asystenta rodziny czy grupy wsparcia. W efekcie zwiększy się liczba rodzin korzystających z profesjonalnej pomocy na wczesnym etapie kryzysu.

4. Rozpowszechnienie wiedzy na temat prawidłowych metod wychowawczych wśród rodziców

Upowszechnianie wiedzy o konstruktywnych metodach wychowawczych przyczyni się do ograniczenia stosowania kar fizycznych i przemocy psychicznej. Rodzice zdobędą umiejętności w zakresie budowania relacji opartej na szacunku, komunikacji bez przemocy, wyznaczania granic oraz wzmacniania pozytywnych zachowań dziecka. W dłuższej perspektywie wpłynie to na poprawę atmosfery w rodzinie i rozwój kompetencji społeczno-emocjonalnych dzieci.

5. Pomoc rodzinie w pokonywaniu trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych oraz w rozwiązywaniu problemów wynikających z sytuacji kryzysowej

Program przyczyni się do zwiększenia dostępności kompleksowego wsparcia dla rodzin znajdujących się w kryzysie (np. związanym z ubóstwem, bezrobociem, uzależnieniem, chorobą czy konfliktem). Dzięki skoordynowanym działaniom instytucji możliwe będzie wzmocnienie kompetencji rodzicielskich, poprawa organizacji życia rodzinnego oraz zapobieganie eskalacji problemów prowadzących do przemocy lub rozpadu rodziny.

Efektem długofalowym realizacji programu będzie wzmocnienie systemu ochrony dziecka, poprawa jakości funkcjonowania rodzin oraz ograniczenie zjawiska przemocy i zaniedbania wobec dzieci w społeczności lokalnej.

VI. Realizatorzy i adresaci Programu

Program realizowany będzie przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Łęcznej. W trakcie realizacji zadań wynikających z Programu realizator współpracować będzie m. in. z:

- Poradnią Psychologiczno- Pedagogiczną w Łęcznej,
- Sądami,
- placówkami oświatowymi,
- Miejskim i Gminnymi Ośrodkami Pomocy Społecznej terenu powiatu łużyńskiego,
- służbą zdrowia,
- Policją.

Program skierowany jest do:

- rodzin dotkniętych i zagrożonych przemocą,
- rodzin niewydolnych wychowawczo, niezaradnych życiowo,
- rodzin zastępczych, w których występują problemy opiekuńczo- wychowawcze,
- dzieci będących ofiarami i świadkami przemocy domowej,
- dzieci wychowujących się w rodzinach dotkniętych przemocą oraz zagrożonych przemocą,
- instytucji i służb pracujących na rzecz dzieci i rodzin,
- społeczności lokalnej.

VII. Monitoring i ewaluacja Programu

Realizatorem odpowiedzialnym za monitoring i ocenę realizacji Programu będzie Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Łęcznej.

Ocena poszczególnych działań realizowanych w ramach Programu będzie dokonywana corocznie przy wykorzystaniu informacji od instytucji współpracujących w ramach Programu. Pozwoli to na bieżące sprawdzanie postępów w realizacji Programu, osiągniętych sukcesów i ewentualnie pojawiających się trudności czy przeszkód

w realizacji wyznaczonych celów. Zakłada się, że Program będzie mógł być systematycznie aktualizowany w miarę pojawiających się potrzeb.

VIII. Źródła finansowania Programu

Działania zawarte w Programie finansowane będą ze środków budżetu państwa, środków własnych powiatu oraz środków pozyskanych z innych źródeł. Realizacja zadań w ramach niniejszego Programu będzie uzależniona od dostępności środków finansowych w danym roku budżetowym.

IX. Harmonogram działań

CEL: zmniejszenie skali przemocy w stosunku do dzieci w rodzinach zagrożonych przemocą domową na terenie powiatu łączyńskiego			
L.p.	Cele szczegółowe programu:	Zadania/sposoby realizacji:	Wskaźniki:
1.	Wzmocnienie systemu wsparcia rodzin z problemami opiekuńczo-wychowawczymi oraz zagrożonych przemocą domową poprzez zwiększenie dostępności do specjalistycznej pomocy w zakresie kompetencji i umiejętności wychowawczych, radzenia sobie z trudnymi sytuacjami, rozwiązywania kryzysów, poprawy relacji interpersonalnych	<ul style="list-style-type: none"> • zapewnienie dostępu do specjalistycznego poradnictwa w tym: <ul style="list-style-type: none"> - psychologicznego: - pedagogicznego: - socjalnego: - prawnego: - terapeutycznego: - w ramach Punktów Konsultacyjno – Informacyjnych: • prowadzenie grupowych lub indywidualnych konsultacji, warsztatów, spotkań dla rodziców, w tym: <ul style="list-style-type: none"> - grup wsparcia dla rodziców zastępczych - grup wsparcia dla osób doznających przemocy domowej - grup/warsztatów dla dzieci i młodzieży z rodzin zagrożonych lub dotkniętych problemem przemocy - warsztatów dla rodziców 	<ul style="list-style-type: none"> - liczba osób korzystających z poradnictwa specjalistycznego - liczba porad - liczba spotkań grup wsparcia - liczba osób biorących udział w grup wsparcia - liczba dzieci biorących udział w spotkaniach grupowych lub indywidualnych - liczba rodziców biorących udział spotkanych grupowych lub indywidualnych (w tym warsztaty dla rodziców) - liczba osób biorących udział w programie korekcyjno – edukacyjnym - liczba osób/działań

		<ul style="list-style-type: none"> • prowadzenie programu korekcyjno – edukacyjnego dla osób stosujących przemoc domową • działania interwencyjne wobec rodzin, w których występują zjawiska przemocowe • skoordynowana współpraca i kompleksowa pomoc ze strony instytucji i organizacji działających na rzecz zapobiegania przemocy w domowej, w tym: <ul style="list-style-type: none"> - udział w posiedzeniach zespołów interdyscyplinarnych i/lub grupach diagnostyczno – pomocowych - współpraca w zakresie pomocy rodzinom znajdującym się w trudnej sytuacji życiowej • praca koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej z rodzinami zastępczymi w zakresie kształtowania prawidłowych postaw i wzorców rodzicielskich 	<p>objętych działaniami interwencyjnymi</p> <p>- liczba posiedzeń zespołów interdyscyplinarnych/grup diagnostyczno – pomocowych</p> <p>- liczba rodzin objętych wsparciem koordynatora</p>
2.	Zwiększenie świadomości społecznej w zakresie przemocy domowej oraz promowanie prawidłowych metod wychowawczych	<ul style="list-style-type: none"> • prowadzenie działań profilaktyczno – edukacyjnych skierowanych do mieszkańców powiatu, dla rodziców i/lub osób zawodowo mających kontakt z dziećmi/młodzieżą w zakresie zjawiska przemocy domowej, promowania i wdrażania prawidłowych metod wychowawczych, radzenia sobie z trudnymi sytuacjami, rozwiązywania 	<p>- liczba spotkań profilaktyczno – edukacyjnych</p> <p>- liczba osób biorących udział w spotkaniach</p> <p>- liczba i rodzaj opracowanych materiałów</p>

		<p>kryzysów</p> <ul style="list-style-type: none"> rozpowszechnianie informacji o instytucjach i organizacjach działających na rzecz pomocy dziecku i rodzinie oraz materiałów informacyjno – edukacyjnych na temat przemocy oraz prawidłowych metod wychowawczych (ulotki, materiały informacyjne, artykuły, informatory, poradniki, strona internetowa i media społecznościowe) 	
3.	<p>Podnoszenie standardów usług poprzez zwiększanie kompetencji i profesjonalizmu osób zajmujących się pracą z rodziną, dziećmi i młodzieżą oraz problemem przemocy domowej</p>	<ul style="list-style-type: none"> organizowanie spotkań, szkoleń, konferencji dla przedstawicieli instytucji mających styczność z problemem przemocy domowej lub innych problemów społecznych podnoszenie kompetencji zawodowych pracowników instytucji działających w obszarze pracy z dzieckiem i rodziną współpraca, wymiana doświadczeń pomiędzy pracownikami różnych służb, instytucji, organizacji pozarządowych działającymi w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej oraz wsparcia dziecka i rodziny 	<ul style="list-style-type: none"> liczba organizowanych spotkań, szkoleń, konferencji liczba osób biorących udział w spotkaniach, szkoleniach, konferencjach liczba pracowników biorąca udział w szkoleniach liczba spotkań, szkoleń lub innych form doskonalenia zawodowego liczba instytucji, z którymi prowadzono współpracę

Program opracował zespół pracowników Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Łęcznej w składzie:

- pracownik socjalny – Dagmara Czyżyk - Bicka;
- pedagog – Iwona Wiśniewska;
- koordynator rodzinnej pieczy zastępczej – Monika Taracha;
- psycholog – Julia Pierepienko.